

DØDEN må vi LEVE med

Det er ikke let at tale om døden, men mindre svært, når man har læst Ernst Jensen og Karen Akhøjs "Døden må vi leve med". Bogen handler også om livets forunderlige gave.

Ernst Jensen og Karen Akhøj har begået en smuk, bredt funderet, historisk, kulturelt og psykologisk oplysende bog om livet vis-a-vis døden. Igenem 19 korte, velformulerede kapitler (med 78 litteraturhenvisninger) føres man tålsomt og pædagogisk ind til livets største udfordring og eksistentielle paradoks.

Bogen henvender sig til folkeskolens ældste klasser, social- og sundhedsuddannelser, studiekredse mm. og er – med sine mange smukke illustrationer fra kunst og litteratur samt fortællinger fra det virkelige liv (også humor) – særdeles attraktiv, også for mange andre, som redskab til at bryde tavsheden om døden.

Forfatterne udviser omfattende viden og indsigt i ritualer forbundet med døden rundt om i verden, hvilket afspejler en ægte interesse for emnet. Det er prisværdigt, at psykologer har behandlet så svært et emne på en så konstruktiv måde - forfatternes baggrund som tidligere skolelærere skinner igennem.

Måske en martsnat –

Som læser – med sin dødsangst! – føler man sig veloplyst og inspireret af bogen, ikke mindst kapitlet om dødsangst, som er beskrevet på en meget vedkommende måde. At have en mening med livet ud-

gør det vigtigste værn mod dødsangst.

"At acceptere døden" er et andet kapitel, som bør fremhæves. Det godtgøres her, at det er vigtigt at få regnskab gjort op med sig selv og sin identitet, at opnå integritet (visdom) i stedet for fortvivlelse, ifølge Erik H. Erikson. Dette er illustreret ved en scene fra Ingmar Bergmans film "Ved vejs ende" fra 1957, hvor en rejse i bil fra Stockholm til Lund bliver en rejse tilbage i livet for den 76-årige professor. Kapitlet indledes med et meget vægtigt digt af Grethe Risbjerg Thomsen, 1948:

*Jeg dør en lille smule
for hvert sekund der går,
jeg bærer døden med mig
igennem livets år.*

*En nat, måske en martsnat,
så mild af regn og tå,
skal jeg gå bort i mørket
og holde op at dø.*

Efter at have læst bogen fornemmer man en vis desensibiliseringseffekt med hensyn til dødsangsten, og man efterlades med en blanding af undren, ærefrygt og glæde ved at konstatere, at smerten og angsten ved døden er dybt forbundet med sin modsætning: Livets forunderlige gave.

Tove Lunøe og Ingrid Lauridsen

Bogdata:

Ernst Jensen. Karen Akhøj:
"Døden må vi leve med –
En bog om døden og livet".
Frydenlund, 2006.
180 sider. 249 kr. ib.